

ՏԻՊ ՈՒ ՏԱՌ

Իբրև թէ այս ողորմելի ազգին զլսունք քիչ փորձանք կար գալիք, մէյ մ'ալ Սահակ և Մեսրոպ երանելիները զլուսի զլսի տուեր և պոլ ֆեսէսէն երեսունվեց տառերէ բաղկացեալ այբուբէն՝ մը տուեր են իրանց արենակիրցներուն ձեռքը:

Գոնէ ատանկ հարուստ այբուբէնով մը մարդ ըլլայինք, այդ մխիթարութիւնն ալ չունինք մենք:

Ուրիշ արեւմտեան ազգեր աւելի աղքատ այբուբէն մը ունեցեր են, քսանընէնգ զիր միայն, բայց աշխարհքի տուեր են Հոմերոս մը, Վիրգիլիոս մը, Շէքսպիր մը, Հիւկո մը, Ռոսին Բորնէյլ, Թօլսթոյ, Գ.Ա.Կոնցիո, Հայնէներ, Միլոպո մը և ուրիշ ասոնց պէս հազարաւոր գրչուխներ որոնք գրականութեան խնկելի և պաշտելի սուրբերը եղած են:

Մեր անվերջանալի այբուբէնը ովքե՞ր պարգեւած է մեզի: Ազօթք և շարական յօրինող տիրացուներ, անօթութենէ մեռած բանաստեղծներ և քանի մը հատ ալ ինծի պէս... չուչուր:

Չէր բաւեր կեանքի բազմատեսակ դժուարութիւնները, հնչուքները և struggle for lifeի բոլոր accessoireները մէյ մըն ալ սա Սահակն ու Մեսրոպ՝ ստեղծեր են բեհեր և փիւրը, յին և հոն, գիմը և ֆէն, բէն և ռան, շան և ջէն և ասոնց պէս կրողս տանելիք բաներ:

Իբրև թէ քիչ մը քիչ մտմտուք ունէինք, մէյ մըն ալ գիտնալու ենք որ հացը Հ ո՞վ կը գրուի թէ ոչ Յ ով, Գէորգը Գ ո՞վ և կամ Բ ով, հապճէպը է ո՞վ թէ Ն ով, և կրողը Ռ ո՞վ թէ Ր ով:

Կեղբոնականէն և կամ Պիւլպիւլեան վարժարանէն չելլողի մը համար, ասկէ պէլալը բան չի կայ:

Եթէ այդ Յի և Հի, Գի և Բի տարբերութիւնը չըլլար, մինչեւ հիմա քսան անգամ աւելի շատ յօդուած գրած կ'ըլլայի... կարդացողներուն դժբաղդութենէն:

Գոնէ շիտակ գրողը ծուռ գրողէն աւելի յարգուած, փնտռուած և կամ երջանիկ եղած ըլլար: Ատ ալ չէ:

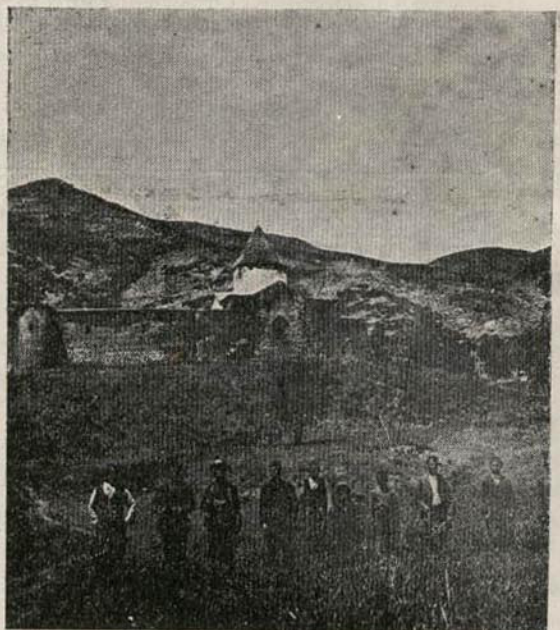
Լուսահոգի Գարակէօզեան Յովսէփ աղան, Յովսէփը Հ ով կը գրէր, բայց քանի մը հարիւր հազար ոսկի ձգեց: Ես Յարութիւնը Հ ով չեմ գրեր, բայց շատ անգամ վաղուան քիւքիւնիս փարանս մտածեր եմ:

Հ ին յանցանքը ի՞նչ է որ Յարութիւնը իրմով չի գրուի և կամ Բ ին ի՞նչը պակաս է որ Գուրգէնը Բ ով չեն գրեր: Մէջէն ելլալիք բան չէ այս և ոչ ալ խելք հաննելիք:

Տառասխալը — որ քիչ մը իմ հիւանդութիւնս է — գուցէ գովելիք յատկութիւն մը չըլլայ գրոց բրոցներուն համար, բայց երանի՛ անոնց որ կին մը և կամ սիրուհի մը ունին որ տառասխալներով կը համեմէ իր ձեռագիր նամակները:

Ս.յն կինը որ տառասխալներով լեցուն գիրով մը կը յայտնէ իր սէրը, թող գիտցած ըլլայ որ հրապոյր մը աւելի ունի ուղղագիր իր քոյրերուն վրայ:

Օ՛հ, կանացի տառասխալը. ան ի՞նչ գրգռող, ինչ թելադրիչ յատկութիւն մըն է զոր Աստուած ամէն կիներու չէ տուած իր խելանի բարութեան մէջ:

Խորենացիի, Գալիք Անյաղքի և Ասողիկի գերեզմանները (Ս. Առաքելոց վանք)

Երբ սիրելիս գրելու տեղ, սիռեկիս կը գրէ կին մը քեզի, կընաս վտան ըլլալ որ գործ ունիս կնկան մը հետ qui a beaucoup du chien և քեզ կը սիրէ իր բոլոր զգայարանքներուն ոյժովը:

Ատենօք, երբ պէքեաւ էի — ամա՛ն, կինս չիմանայ — Սօֆի անունով կին մը կը սիրէի, որ տառասխալի մէջ recordwoman մը ըլլալուն համար կարծես, այնքան հրապուրիչ, այնքան համով և այնքան délicieusement սիրուն եղած է, որքան չէ եղած կին մը որ կը շնչէ, կը հագուի. կը հանուի, կը սատ, կը խափէ և քեզի խնդութիւններ ընել կուտայ, բաւական է որ նայի աչքիդ մէջը:

Նմոյշ մը կ'ուզէ՞ք իր գրելակերպէն. ստորև ահա՛ հատ մը ձեզի, կարդացէ՛ք, ըփոշխնեցէ՛ք, և յետոյ vous m'en donnerez des nouvelles!

« Պաշխելի Հառուգիւնս, Էրիկս էրէկ քիչէր պուրսա քնաց (Սօֆիս միւսի Միհրաճ Տեփեկեանէն դաս առած չլլալուն համար տակալիս չե՛ր գործածեր... Օտեանին պէս). վաղը ամփօղչ օրը ազատ էմ և գեղի պիտոր ըստաւէմ: Շըռդունգներս քու շրթունգնէտուդ համը իրենձ վրա պահած են տակալին: Էրէկ պուրօիս վրա քտա թիւթիւնիդ բողմէնը, սըխը սըխը ծօցս պահէն էմ, էկուքի ծարգովըթ արնէս: Վաղ իռիկուն սահաղը օխդին գէզի կըսպատէմ, բիւթին հոգիս, մարմինս, տէյօր մազէտուս քէօքը գէզի յամաւ կը տօղան կօս, սօխսխին տուրը արալըս պիտի կանէս, էվ թէվէնս բիւս բիւթին պաց: ԳՁի կալիդ չընէս, հէմ աղաղ օրէրնիս պօշը կէրթա, հէմալ պէլքի կը մէրնիմ ֆէսֆէսէյէս: Սիւօվ աչկերդ կը պաքնեմ: Գու սիռականըթ ՍՕՅի!»

Կրնա՞ք երեւակայել ասկէ աւելի յափշտակիչ, ցանկայարօյց գրականութիւն մը: Գրականութիւն մը ասիկա, որուն քով Ղազար Փարպեցիինը, Սորենացիինը, Շնորհալիինը, Վրթանէս Փարպեանինը և Գրիգանթէմիինը... փապուցս անգամ չեն արժէր, կիւնեցուն թող չի գայ: